

Üniversite Kütüphaneleri İçin Derme Standartları

Standartlar derme geliştirme politikaları kapsamında hangi tür bilgi merkezi için olursa olsun üç önemli amaca hizmet etmektedir: Bilgi ve bilgi kaynağının denetlenmesi (bibliyografik kontrol, paylaşılması, gelişme ve geliştirilmenin sağlanması).

Kütüphanenin temel amacı kullanıcıları için farklı düzeylerdeki bilgiyi derlemek, düzenlemek ve erişimlerini sağlamaktır. Bu doğrultuda *Association of College and Research Libraries* tarafından üniversite kütüphanelerine yönelik standartlar belirlenmiştir. İlgili standartlar, özellikle derme değerlendirme çalışmalarına ışık tutması bakımından buraya uyarlanmıştır.

Derme Yönetimi: Kütüphane, akademik programlarını desteklemek amacıyla araştırma ve öğrenim faaliyetleri kapsamında farklı gereksinimlere cevap vermek üzere her çeşit materyali seçmek ve sağlamakla yükümlüdür.

Derme yönetimi, satın alma, bağış ve değişim olarak uygulanan geleneksel yöntemlerin yanısıra teknolojik gelişmelere bağlı olarak elektronik veritabanlarının erişimine olanak tanıyan abonelik, kiralama (leasing) ve kaynak paylaşımı ve/veya diğer işbirliği politikalarının belirlediği işlevleri içerir.

1. Derme akademik faaliyetleri destekleyecek yeterlilikte ve genişlikte olmalıdır: Bu anlamda sadece mülkiyet (sahiplik) ilkesi uyarınca kaynak sağlama ilkesi yeterli olmayacaktır.
2. Üniversite programında yer alan genel disiplinleri destekleyecek kaynak buldurmanın yanısıra yeni eklenen disiplin, çalışma konusu ve genel alanların uzantısı olan konularda da dermenin yeterli olması sağlanmalıdır.
3. Kütüphane konsorsiyal uygulamalar ve işbirliği bağlamındaki çalışmalarla akademik programların geliştirilmesine katkıda bulunmalıdır.
4. Kütüphane derme yönetimi kapsamında aracı firma vb. kurum dışı ilişkilerin etkinliğinin değerlendirilmesinden sorumludur.

Derme Koruma Uygulamaları:

Kütüphane, koruma ve saklama amaçlı programlara kütüphanelerearası ve /veya aracı firmalarla işbirliği çerçevesinde katılmalıdır. Bu tür programlar ulusal bir plan ya da projenin bir parçası olarak örgütlenmelidir:

1. Kütüphane ortamı nem ve sıcaklık ile ses ayarları:

Deniz Acun Sezgen 'in *Ankara Üniversitesi Kütüphane Binaları* (1992) üzerine yürüttüğü tez çalışmasında ideal nem oranı %45- %55; ideal sıcaklık ise 20 -22 derece ve ses düzeyi de %40 ile 45 desibel olarak belirtilmiştir. Uluslararası arşiv standartlarına göre de çok sık kullanılan materyal için koruma ısısı 16 ve 19 derece arasında; çok sık kullanılmayan materyal için ise 13 ve 16 derece arasında olmalıdır. Bu dereceler bir ya da iki derece aşağıda ya da yukarıda olabilir. Aynı standartlara göre standart nem oranı, %45 ve %60 arasında ve %5 fark opsiyonu ile altında veya üstünde olabilir. Bu standartlar doğrultusunda, maksimum ve minimum değerler dikkate alınarak ortalama bir standart seçilmelidir.

Dr. Özlem Bayram

BY 4082 Derme Geliştirme (Elektronik Kaynaklar)

2. Kütüphanenin dermesini korumaya yönelik olarak felaket durumları için hem olabilecek zararın giderilmesi ve hem de önlenmesi kapsamında önceden belirlenmiş bir “acil planı” üniversitenin böyle durumlar için uygulanacak planı ile ilişkili olmalıdır.
3. Materyalin kaybolması ve / veya çalınmasına karşı yeterli güvenlik tedbirleri alınmalıdır.